

Walka UE z dezinformacją

Walka z dezinformacją to wspólny wysiłek podejmowany przez wszystkie instytucje europejskie. Aby pomóc zwalczać dezinformację, UE blisko współpracuje z platformami internetowymi, zachęcając je do promowania wiarygodnych źródeł, degradowania informacji, które po sprawdzeniu okazały się nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd, oraz usuwania treści nielegalnych lub niebezpiecznych dla zdrowia.

Dezinformacja – czyli możliwe do zweryfikowania nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd informacje, które są tworzone, przedstawiane i rozpowszechniane w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych lub zamierzonego wprowadzenia w błąd opinii publicznej – zakłócają debatę publiczną, podważają zaufanie obywateli do instytucji i mediów, a nawet destabilizują procesy demokratyczne. Biorąc pod uwagę transgraniczny wymiar dezinformacji, jej negatywne skutki w Unii Europejskiej wymagają skoordynowanego i długoterminowego podejścia, aby zareagować na to wyzwanie zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu krajowym.

Unia Europejska od 2015 r. aktywnie przeciwdziała dezinformacji. Po decyzji Rady Europejskiej o potrzebie „przeciwstawienia się trwającym kampaniom dezinformacyjnym prowadzonym przez Rosję”, w Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych (ESDZ) powołano grupę zadaniową East StratCom. Działania grupy zwiększają zdolność UE do prognozowania, podejmowania działań i upowszechniania wiedzy na temat prorosyjskich działań dezinformacyjnych. Grupa zadaniowa wraz z odpowiednimi służbami Komisji koncentruje się na skutecznym informowaniu o strategiach politycznych UE wobec jej wschodniego sąsiedztwa, wzmacniając ogólne środowisko medialne we wschodnim sąsiedztwie.

W 2016 r. przyjęto wspólne ramy dotyczące przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym, a następnie w 2018 r. wspólny komunikat w sprawie zwiększenia odporności i wzmocnienia zdolności reagowania na zagrożenia hybrydowe. W ramach przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym w ESDZ utworzono Komórkę UE ds. Syntezy Informacji o Zagrożeniach Hybrydowych, która ma działać jako kompleksowy punkt analizy zagrożeń hybrydowych dla

instytucji UE, a w 2017 r. w Helsinkach powstało Europejskie Centrum ds. Zwalczania Zagrożeń Hybrydowych.

W kwietniu 2018 r. Komisja przedstawiła europejskie podejście i narzędzia samoregulacyjne mające na celu zwalczanie dezinformacji w Internecie. Obejmują one kodeks postępowania w zakresie dezinformacji, wsparcie dla niezależnej sieci podmiotów weryfikujących fakty oraz narzędzia służące stymulowaniu wysokiej jakości dziennikarstwa. W komunikacie podkreślono również potrzebę zapewnienia bezpiecznych i odpornych procedur wyborczych, wspierania edukacji i umiejętności korzystania z mediów oraz wspierania wysokiej jakości dziennikarstwa. Komisja wezwała również do wzmocnienia komunikacji strategicznej.

Przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2019 r., UE przedstawiła plan działania mający na celu zwiększenie wysiłków na rzecz zwalczania dezinformacji w Europie i poza jej granicami. Komisja Europejska określiła konkretne środki zwalczania dezinformacji, w tym utworzenie systemu wczesnego ostrzegania i ściśle monitorowanie wdrażania kodeksu postępowania podpisanego przez platformy internetowe. Celem wprowadzenia środków była m.in. ochrona europejskich systemów demokratycznych. W planie działania zaproponowano szereg działań, które powinny w większym stopniu umożliwić wspólne i skoordynowane podejście UE do zwalczania dezinformacji. W celu zwiększenia reakcji UE na dezinformację w planie działania skoncentrowano się na czterech obszarach, które mają kluczowe znaczenie dla skutecznego budowania zdolności UE i wzmocnienia współpracy między państwami członkowskimi a UE. Są to: zwiększanie wykrywalności, skoordynowana reakcja, platformy internetowe i przemysł oraz podnoszenie świadomości i wzmocnianie pozycji obywateli.

Plan działania przeciw dezinformacji

zwiększenie zdolności instytucji UE do wykrywania i ujawniania dezinformacji

wzmocnienie skoordynowanej i wspólnej reakcji instytucji UE i państw członkowskich na dezinformację

mobilizacja sektora prywatnego w celu zwalczania dezinformacji

podnoszenie świadomości na temat dezinformacji oraz poprawa odporności społecznej

UE kontynuuje przeciwdziałanie dezinformacji zgodnie z programem strategicznym na lata 2019–202. Chce zacieśniać współpracę w zapobieganiu atakom oraz w ich wykrywaniu i zwalczaniu. Dąży też do zwiększania odporności na te zagrożenia.

Zwalczanie błędnych informacji dotyczących COVID-19

W ostatnim czasie, gdy pojawia się wiele wiadomości na temat zdrowia i COVID-19 nietrudno trafić na fałszywe informacje. Wobec wzrostu działań dezinformacyjnych związanych z pandemią Covid-19 instytucje UE starają się szerzyć wiedzę o niebezpieczeństwach dezinformacji i zachęcają do korzystania z wiarygodnych źródeł. UE zwróciła się do platform internetowych, by pomogły w zwalczaniu fake newsów i innych błędnych informacji i usuwały nielegalne lub fałszywe treści. W ten sposób od początku pandemii udało się wykryć ponad 3,4 mln podejrzanych kont na Twitterze uczestniczących w dyskusjach o koronawirusie.

1 czerwca br. UE uruchomiła Europejskiego Obserwatorium Mediów Cyfrowych, które ma być centrum współpracy weryfikatorów informacji, naukowców i innych zainteresowanych stron z mediami w celu zwalczania dezinformacji.

10 czerwca br. Komisja Europejska i wysoki przedstawiciel do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa wydali wspólny komunikat pt. „Walka z dezinformacją wokół Covid-19 – dajemy do głosu faktom”. Zaproponowali w nim sposoby zwiększenia odporności UE na dezinformację. Wskazano również, by zintensyfikować wsparcie UE dla naukowców i weryfikatorów faktów, wzmocnić komunikację strategiczną UE oraz zwiększyć współpracę z partnerami międzynarodowymi, a przy tym dbać o wolność wypowiedzi i pluralizm.

18 czerwca br., w Parlamencie Europejskim odbyła się debata o dezinformacji związanej z koronawirusem i jej wpływie na wolność wypowiedzi z przedstawicielką chorwackiej prezydencji Nikoliną Brnjac, wysokim przedstawicielem i wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej Josepem Borrellem oraz wiceprzewodniczącą ds. Wartości i przejrzystości Věrou Jourovą. W debacie rozważano z jednej strony negatywny wpływ dezinformacji i potrzebę wzmocnionych działań przeciwko niej, a z drugiej ryzyko, że rządy wykorzystają pandemię jako pretekst do ograniczenia podstawowych praw i wolności wypowiedzi. Komisja Europejska wezwała platformy do comiesięcznych sprawozdań z ich polityk i działań w kierunku walki z dezinformacją wokół Covid-19. Eurodeputowani zasadniczo poparli działania Komisji w zakresie walki z dezinformacją, ale podkreślili, że UE potrzebuje bardziej restrykcyjnych przepisów w tej kwestii. Ponadto Parlament powołał specjalną komisję w celu badania zagranicznej ingerencji we wszystkie procesy demokratyczne w UE, w tym dezinformacji.

Filary " Dajemy dojsć do głosu faktom "

Zrozumienie:

- rozróżnianie treści niezgodnych z prawem i treści, które są szkodliwe, ale nie są nielegalne oraz dezinformacji, która jest z natury zamierzona, i informacji wprowadzających w błąd, które nie muszą być zamierzone.

Komunikacja:

- UE będzie nadal aktywnie walczyć z dezinformacją

Współpraca

- kontynuowanie i zacieśnianie współpracy między instytucjami UE, państwami członkowskimi i podmiotami międzynarodowymi, takimi jak WHO i NATO, a także podmiotami społeczeństwa obywatelskiego w walce z dezinformacją.

Przejrzystość

- platformy internetowe powinny dostarczać comiesięczne sprawozdania ze swoich działań przeciwko dezinformacji i zacieśnić współpracę z weryfikatorami informacji we wszystkich państwach członkowskich.

Zapewnienie wolności wypowiedzi

- KE będzie dalej monitorować wpływ, jaki na prawo i wartości UE mają środki nadzwyczajne wprowadzone przez państwa członkowskie w następstwie pandemii koronawirusa.

Podnoszenie świadomości

- zwiększanie odporności społeczeństwa poprzez promowanie umiejętności korzystania z mediów i informacji, w tym myślenia krytycznego i umiejętności cyfrowych.

Niezwykle istotne jest, aby aktualne informacje o pandemii COVID-19 czerpać wyłącznie z wiarygodnych źródeł. Zalecane jest postępowanie według zaleceń krajowej służby zdrowia oraz korzystanie z informacji dostępnych na stronach organizacji unijnych i międzynarodowych, takich jak WHO i ECDC. Każdy obywatel UE może pomóc w walce z dezinformacją poprzez nieudostępnianie niesprawdzonych informacji z niewiarygodnych źródeł.

Jak oddzielić fakty od mitów można przeczytać tutaj → https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation_pl

Współpraca KE z UNESCO

Komisja Europejska i UNESCO, a także Twitter i Światowy Kongres Żydów połączyły siły, aby zwiększyć świadomość na temat teorii spiskowych w Internecie. W ramach inicjatywy zwalczania dezinformacji, opublikowano serię infografik (dostępne na stronie → https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation/identifying-conspiracy-theories_en), które zawierają krótkie wyjaśnienia, dlaczego teorie spiskowe są niebezpieczne, zwłaszcza w czasach kryzysu, jak zidentyfikować te teorie i jak skutecznie przeciwstawiać im fakty. Jak podkreślano obecna sytuacja stwarza podatny grunt dla teorii spiskowych, które podważają fakty poprzez wyjaśnienia na temat pochodzenia wirusa i odpowiedzialności za jego rozprzestrzenianie. Zauważono także, że skutek kryzysu wywołanego koronawirusem wzrósł również poziom nawoływania do nienawiści w Internecie oraz ataków rasistowskich.

Věra Jourová, wiceprzewodnicząca ds. wartości i przejrzystości powiedziała, że *Dezinformacja i teorie spiskowe szkodzą zdrowiu naszych demokracji – stało się to widoczne w obliczu światowej pandemii. Obywatele muszą być wyposażeni w użyteczne narzędzia rozpoznawania ich i obalania. Aby wspierać obywateli, instytucje publiczne muszą współpracować ze sobą i z platformami cyfrowymi, pracownikami sektora mediów, weryfikatorami faktów i badaczami, Komisją Europejską i UNESCO.*

Pandemia COVID-19 wywołała równoległą pandemię niebezpiecznej dezinformacji i plotek w postaci teorii spiskowych, w tym daleko idących wyjaśnień na temat pochodzenia wirusa, tego, jak można go wyleczyć i kto ponosi winę za jego rozprzestrzenianie się. Teorie spiskowe, podważając fakty i zaufanie do instytucji, stanowią bezpośrednie zagrożenie dla jednostek i społeczności.

UE zauważa, że zawsze istniały teorie spiskowe, ale trwająca pandemia okazała się szczególnie podatnym gruntem do ich rozprzestrzeniania się. Są one częścią szerszego trendu nasilania się mowy nienawiści oraz nasilających się ataków rasistowskich, ksenofobicznych i antysemitycznych.

Infografiki, dostępne w języku arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim, będą szeroko rozpowszechniane w mediach społecznościowych pod hashtagem #ThinkBeforeSharing, na stronach mediów społecznościowych UNESCO MIL

CLICKS oraz na stronie internetowej Komisji Europejskiej poświęconej walce z dezinformacją.

Kampania jest podejmowana w ramach działań UNESCO w zakresie umiejętności medialnych i informacyjnych oraz w celu przeciwdziałania mowie nienawiści i wspiera jej programy dotyczące zapobiegania brutalnemu ekstremizmowi poprzez edukację i edukację na temat globalnego obywatelstwa.

Źródła:

https://ec.europa.eu/poland/news/181205_disinformation_pl

https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation_pl

https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/fighting-disinformation_pl

<https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/society/20200618STO81510/koronawirus-ue-intensyfikuje-walke-z-dezinformacja>

https://ec.europa.eu/poland/news/200814_fakenews_pl

<https://en.unesco.org/news/new-resources-counter-covid-19-conspiracy-theories-through-critical-thinking-and-empathy>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/MEMO_18_6648

Przygotował:

**Punkt Informacji Europejskiej Europe Direct – Poznań
przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu
al. Niepodległości 2,**

61-874 Poznań

tel. 61 8521670,

e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

Projekt współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej

